

Jauniešu sociālas funkcionēšanas matemātiskais modelis

Datu atlase no datu bāzes

Dati atlasīti par periodu no 01.01.2020 līdz 31.12.2024

Kopā atlasīti 30,5 tūkst. ierakstu jeb 1274 anketas vai dati par 661 jauniešiem

Starp tiem 218 jaunieši novērtēti pirmo reizi un 443 atkārtoti.

Daudziem jauniešiem (n=173) iepriekšējas anketas tika dzēstas.

Ir atsevišķi jaunieši kuriem novērtēšana veikta 10. (8 jaunieši), 11. (3 jaunieši) un 12. reizi (1 jaunielis)

Anketu skaits	Jauniešu skaits
1	264
2	230
3	126
4	33
5	8

Datu analīzē piedalījās **104 jaunieši jeb 312 anketas** atlasīti pēc sēkojošiem kritērijiem:

1. Veiktas trīs vērtēšanas (3 anketas)
2. Vērtēšanas reize ir 1., 2. un 3. pēc kārtas.
3. Izslēgti tie jaunieši, kuriem bija trīs anketas, bet vērtēšanas reize nebija pēc kārtas sākot ar pirmo.

Pētījuma dizains

Prognozējamais mainīgais: sociāla funkcionēšana, kuru veido 24 parametri, kas vērtēti 3 baļļu skalā (kopā 72 punkti).

Ietekmējošie faktori:

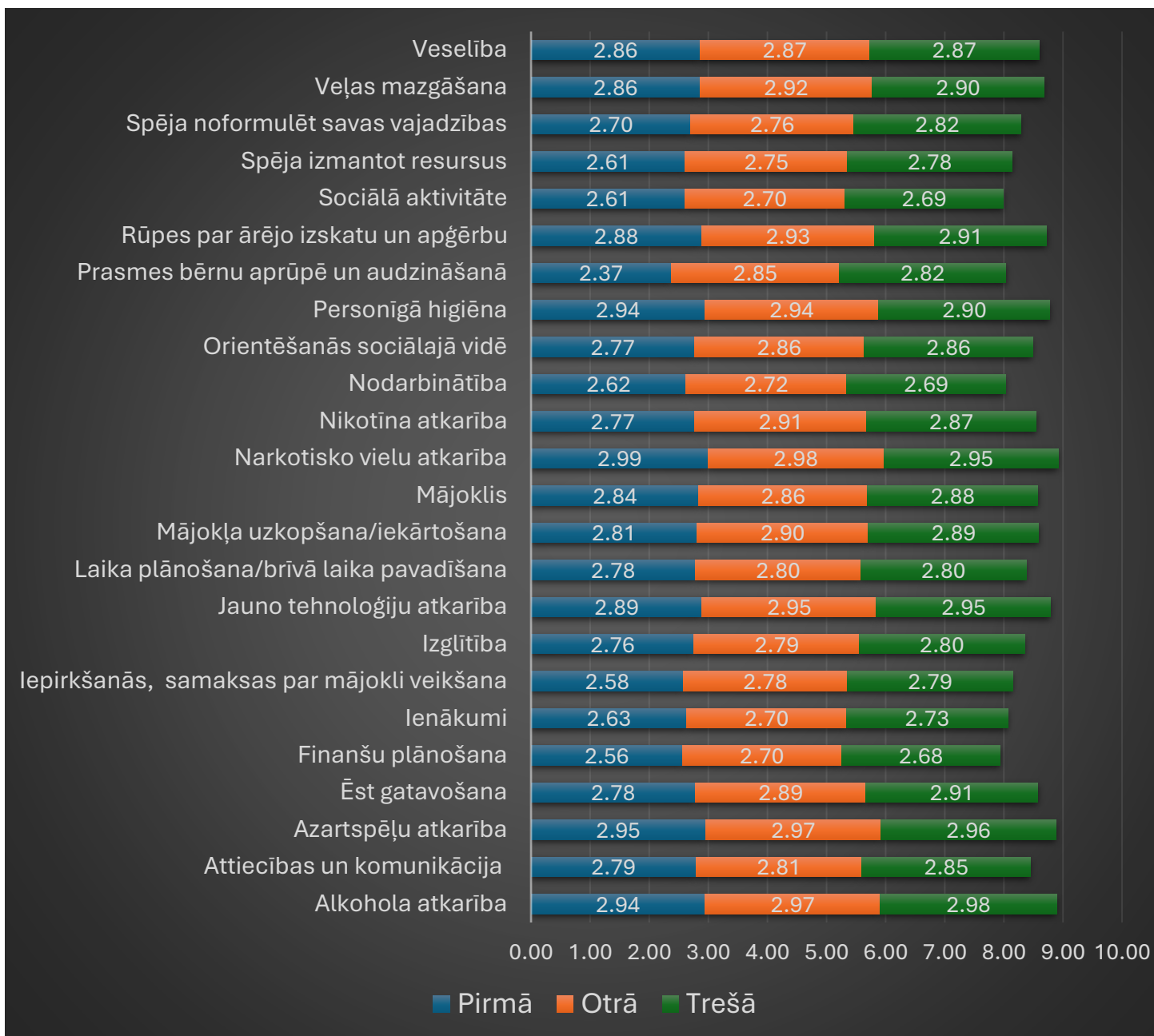
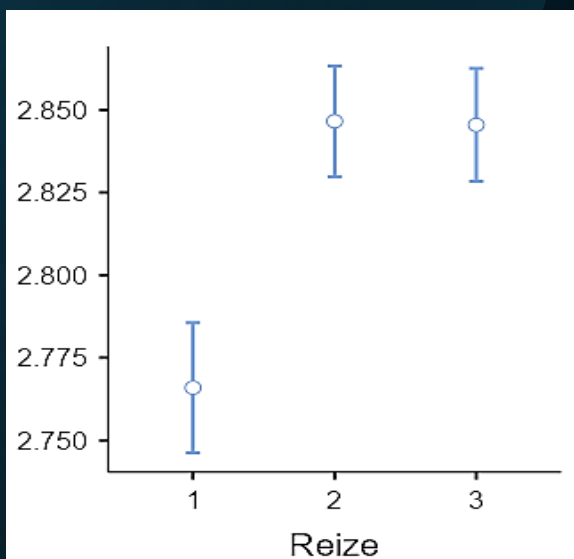
- vecums,
- dzimums,
- atkarības (alkohols, narkotikas, azartspēles, nikotīns),
- izglītība,
- attiecības.

Latentais faktors: trīs vērtēšanas reizes pēc kārtas.

Datu apstrādes metode

- **Latent Growth Curve Modeling (LGCM)** ir statistiska metode, kas parāda, kā mainās noteikti parametri laika gaitā un kādi faktori to ietekmē.
- **Kam to pielieto?** To izmanto, lai pētītu, kā indivīdi vai grupas attīstās, piemēram, kā mainās bērnu mācību rezultāti vai kā pieaugušo garīgais stāvoklis reaģē uz stresu. Tā ir noderīga sociālajos un politiskajos pētījumos, lai saprastu ilgtermiņa tendences un atšķirības starp cilvēkiem.
- **Ko tā dod?** LGCM ļauj ne tikai redzēt vidējās izmaiņas grupā, bet arī saprast, kā katrs indivīds mainās savā unikālā veidā. Tā palīdz atklāt, kas ietekmē šīs izmaiņas, piemēram, izglītība vai vide.

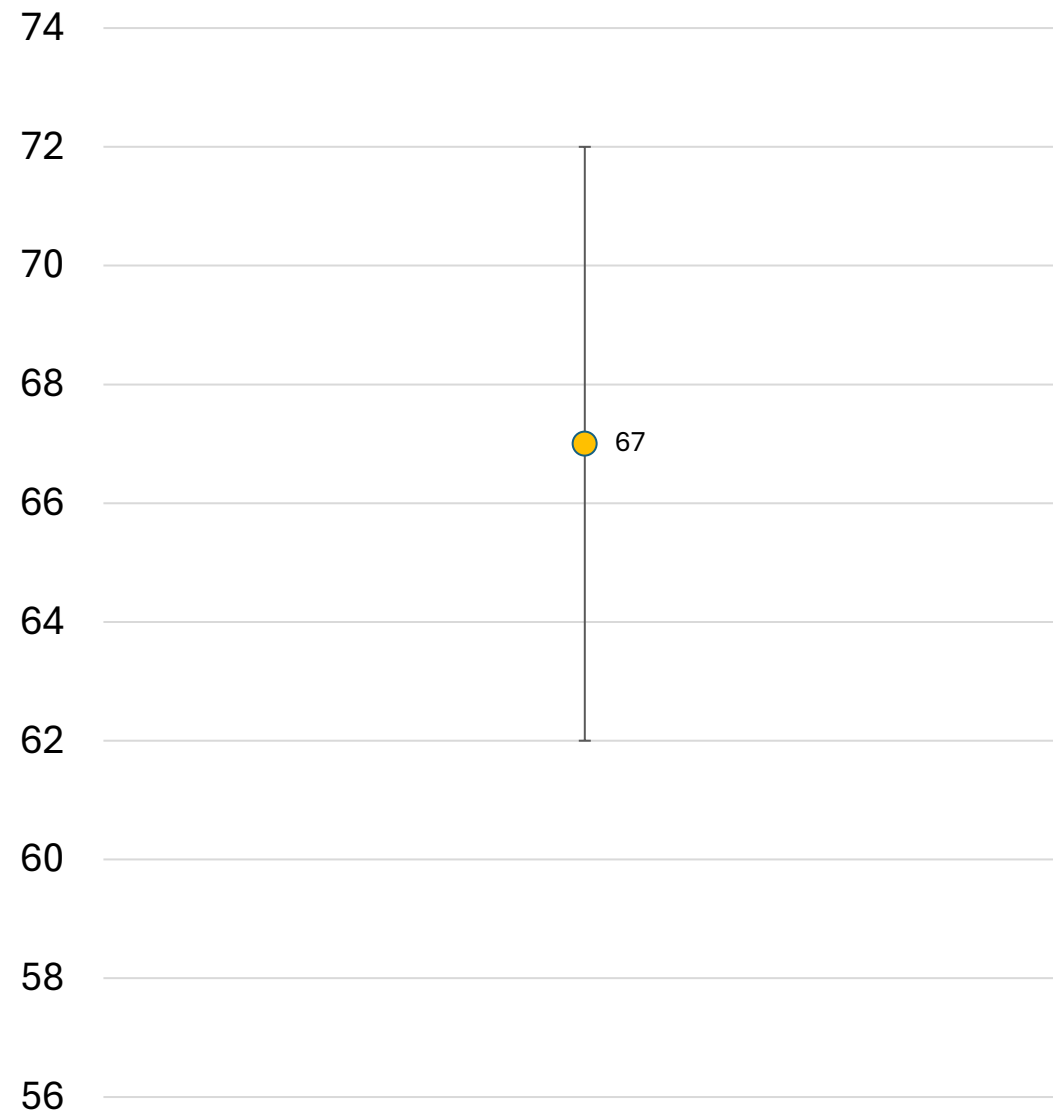
Aprakstošā statistika

Sākotnēja vidēja sociālā funkcionēšana

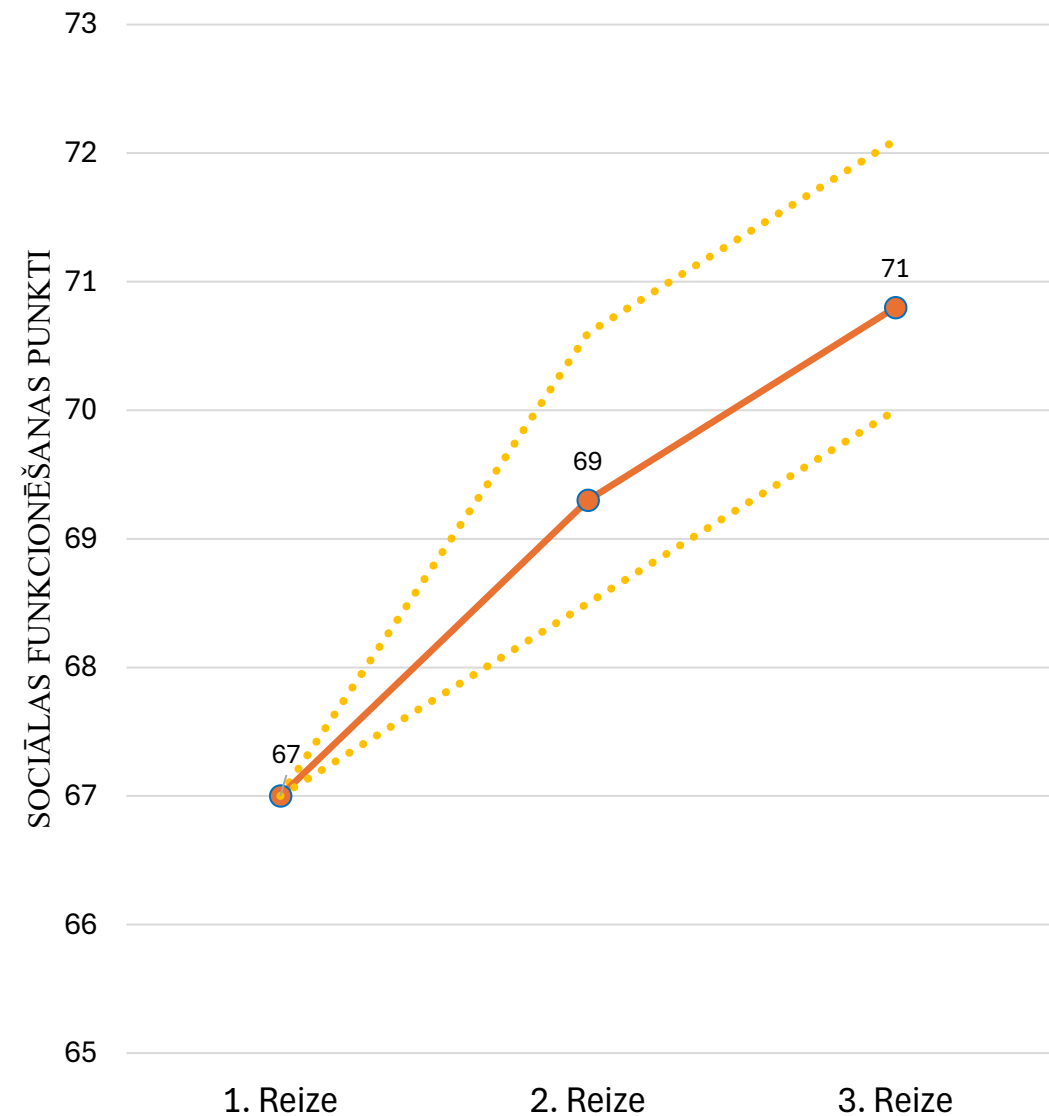
Sākotnējais sociālās funkcionēšanas līmenis ir aptuveni 67 punkti (no 72 maks.), bet cilvēki statistiski nozīmīgi atšķiras šajā rādītājā (tipiski ± 5 punkti).

- Tas nozīmē, ka jauniešu grupa ir heterogēna jeb ar stipru atšķirību sociālajā funkcionēšanā.

Sociālas funkcionēšanas pieaugums

- SF statistiski nozīmīgi vidēji pieaug par 1.5 punktiem starp mērījumu reizēm, kas liecina par pozitīvu attīstību laika gaitā.
 - 95% ticamības intervāls no 0.8 līdz 2.1 punktiem.
- Zinot tikai sākotnējo SF līmeni nevar prognozēt kā tas mainīsies nākotnē. Jeb nevar teikt, ka jaunieši ar zemu SF uzlabo to ātrāk vai lēnāk.

Faktoru ietekmē uz sākotnējo SF

1. **Statistiski nenoīmīgi faktori:**

- Vecums
- Dzimums
- Atkarības

2. **Statistiski noīmīgi faktori:**

- Izglītība - katrs izglītības punkts palielina sākotnējo SF līmeni par 5.3 punktiem.
- Attiecības - katrs attiecības punkts palielina sākotnējo SF līmeni par 6.4 punktiem.

Faktoru ietekme uz SF pieaugumu

- Izglītības sākotnējā vērtība neietekmē kā pieaugs SF.
- Jo augstāks attiecību vērtējums, jo lēnāk augs SF.
- Attiecības samazina pieauguma ātrumu par vidēji 2.7 punktiem
 - 95% ticamības intervāls 1.4 – 4.1

Kopsavilkums

- Sociāla funkcionēšana, pirmo reizi novērtētiem jauniešiem, ievērojami atšķiras indivīdu starpā, radot priekšnosacījumus individuālai pieejai darbā ar jauniešiem.
- **LGCM** modelis uzsver attiecību un izglītības nozīmi sociālās funkcionēšanas attīstībā: augsts vērtējums uzlabo sākotnējo līmeni, bet attiecības papildus samazina uzlabojumu ātrumu laika gaitā,
 - iespējams, norādot uz "griestu efektu" (cilvēki ar augstāku sākotnējo līmeni uzlabojas lēnāk).